

Αρχιτεκτονικές Συστημάτων Βάσεων Δεδομένων

Αρχιτεκτονικές Συστημάτων Βάσεων Δεδομένων

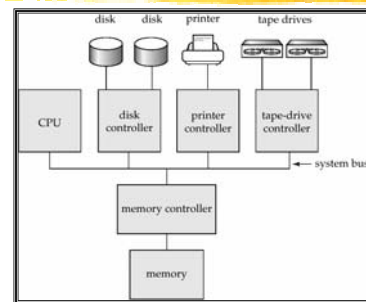
1. Συγκεντρωτικά συστήματα ΒΔ
2. Συστήματα πελάτη - εξυπηρετητή (client-server)
3. Παράλληλα συστήματα ΒΔ
4. Κατανεμημένα συστήματα ΒΔ
5. Συστήματα Ομότιμων Κόμβων (p2p)

Συγκεντρωτικά συστήματα

Εκτελούνται σε *ένα μόνο* υπολογιστικό σύστημα και δεν αλληλεπιδρούν με άλλα υπολογιστικά συστήματα

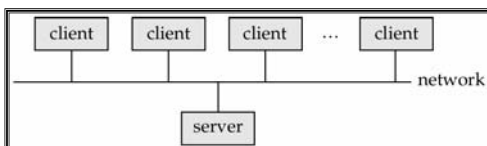
- ⌘ **Γενικής χρήσης υπολογιστικό σύστημα:** μία ή το πολύ λίγες CPUs και ένας αριθμός device controllers που συνδέονται διαμέσου ενός κοινού διαύλου (bus), ο οποίος παρέχει πρόσβαση σε διαμοιρασμένη μνήμη.
- ⌘ **Σύστημα ενός χρήστη** (π.χ. προσωπικός υπολογιστής ή σταθμός εργασίας): συνήθως έχει μία μόνο CPU και ένα ή δύο σκληρούς δίσκους, το λειτουργικό σύστημα μπορεί να υποστηρίξει μόνο έναν χρήστη.
- ⌘ **Σύστημα πολλαπλών χρηστών:** περισσότεροι δίσκοι, μεγαλύτερη μνήμη, πολλαπλές CPUs, και λειτουργικό σύστημα πολλαπλών χρηστών. Εξυπηρετεί έναν μεγάλο αριθμό χρηστών οι οποίοι είναι συνδεδεμένοι στο σύστημα μέσω τερματικών. Συχνά καλείται σύστημα εξυπηρετητή (*server system*).

Παράδειγμα συγκεντρωτικού συστήματος

Συστήματα πελάτη - εξυπηρετητή

- ⌘ Το σύστημα εξυπηρετητή (server) ικανοποιεί αιτήσεις που παράγονται από *m* συστήματα πελατών (clients):

Πλεονεκτήματα

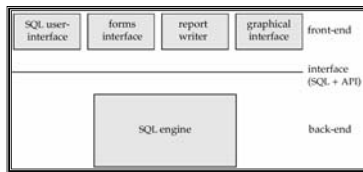
- Απλή υλοποίηση
- Αξιοποίηση «ακριβών» εξυπηρετητών
- Περιβάλλον χρήστη προσαρμοσμένο στις ανάγκες του

Συστήματα πελάτη - εξυπηρετητή (συν.)

- Πλεονεκτήματα της αντικατάστασης των mainframes με *δίκτυα* σταθμών εργασίας ή προσωπικών υπολογιστών συνδεδεμένων σε back-end εξυπηρετητές:
 - Καλύτερη λειτουργικότητα σε σχέση με το κόστος
 - Ευελιξία στην ανάθεση πόρων (resource allocation)
 - Καλύτερα user interfaces
 - Ευκολότερη συντήρηση

Συστήματα πελάτη - εξυπηρετητή (συν.)

- Η λειτουργικότητα της βάσης δεδομένων μπορεί να χωριστεί σε:
 - Back-end:** διαχειρίζεται τις δομές προσπέλασης στα δεδομένα, την αξιολόγηση και βελτιστοποίηση των ερωτημάτων, τον έλεγχο συγχρονισμού (concurrency control) και ανάκτησης (recovery).
 - Front-end:** αποτελείται από εργαλεία για δημιουργία φορμών, αναφορών και γραφικών user interfaces
- Η διασύνδεση μεταξύ front-end και back-end γίνεται με την SQL ή μέσω ενός προγράμματος εφαρμογής (API).

Συστήματα πελάτη - εξυπηρετητή (συν.)

- Οι εξυπηρετητές μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε δύο είδη:
 - Εξυπηρετητές δοσοληψιών (transaction servers)** οι οποίοι χρησιμοποιούνται κυρίως σε Σχεσιακά ΣΔΒΔ, και
 - Εξυπηρετητές δεδομένων (data servers)**, οι οποίοι συνήθως χρησιμοποιούνται σε Αντικειμενοστραφή ΣΔΒΔ

Εξυπηρετητές Δοσοληψιών

- Ονομάζονται και **query servers** ή **SQL server systems**.
- Οι **πελάτες στέλνουν αιτήματα** στον εξυπηρετητή, όπου εκτελούνται οι δοσοληψίες, και τα αποτελέσματα επιστρέφονται στον πελάτη.
 - Τα αιτήματα **εκφράζονται σε SQL** και μεταφέρονται στον εξυπηρετητή μέσω ενός **μηχανισμού κλήσης απομακρυσμένης διαδικασίας** (remote procedure call - RPC). Πολλές κλήσεις RPC μπορούν να σχηματίσουν μία συλλογική δοσοληψία.
 - Το πρότυπο **Open Database Connectivity (ODBC)** είναι ένα API, γραμμένο σε C από την Microsoft, για διασύνδεση σε έναν εξυπηρετητή, αποστολή αιτημάτων σε SQL και λήψη αποτελεσμάτων
 - Το πρότυπο **JDBC** είναι παρόμοιο με το ODBC, γραμμένο σε Java

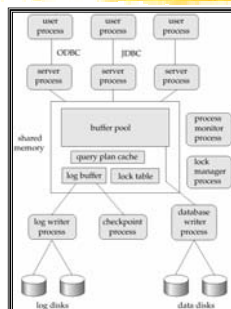
Εξυπηρετητές Δοσοληψιών (συν.)

- Ένας τυπικός εξυπηρετητής δοσοληψιών αποτελείται από **πολλαπλές διεργασίες πρόσβασης δεδομένων σε διαμοιρασμένη μνήμη**.
 - Οι διεργασίες λαμβάνουν τις ερωτήσεις των χρηστών, σε μορφή δοσοληψιών, τις εκτελούν και στέλνουν πίσω τα αποτελέσματα.
 - Οι διεργασίες μπορεί να είναι **πολυμημητικές (multithreaded)**, δηλαδή μία μοναδική διεργασία μπορεί να εκτελέσει αρκετές ερωτήσεις ταυτόχρονα.

Η διαμοιρασμένη μνήμη περιλαμβάνει διαμοιρασμένα δεδομένα. Όλες οι διεργασίες μπορούν να προσπελάσουν τη διαμοιρασμένη μνήμη. Για να εξασφαλιστεί ότι δύο διεργασίες δεν έχουν πρόσβαση στα ίδια δεδομένα ταυτόχρονα, τα συστήματα πελάτη-εξυπηρετητή εκτελούν αμοιβαίο αποκλεισμό (mutual exclusion) π.χ. με semaphore λειτουργικού συστήματος.

Θέμα: άνοιγμα cursor (δρομέα!) και η φόρτωση πλειάδων μία τη φορά έχει μεγάλο κόστος

Εξυπηρετητές Δοσοληψιών (συν.)

Εξυπηρετητές Δεδομένων

- Μεταφέρονται δεδομένα στις μηχανές πελατών** όπου και εκτελείται η επεξεργασία τους, και κατόπιν μεταφέρονται τα αποτελέσματα πίσω στη μηχανή του εξυπηρετητή.
- Χρησιμοποιούνται στα τοπικά δίκτυα LAN, όπου η σύνδεση ανάμεσα στον πελάτη και στον εξυπηρετητή είναι **υψηλής ταχύτητας**, οι **μηχανές πελάτη είναι συγκρίσιμες σε δύναμη επεξεργασίας** με τη μηχανή του εξυπηρετητή και οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν είναι **«βαριές» υπολογιστικά (compute intensive)**.
- Θέματα που υπεισέρχονται:
 - Μεταφορά ελείδας (page-shipping) ή στοιχείου (item-shipping)
 - Κλειδώματα
 - Δεδομένα στην cache

Εξυπηρετητές Δεδομένων (συν.)

- Δεδομένα στην cache
 - Δεδομένα μπορεί να γίνουν cached στον πελάτη ακόμα και στο ενδιάμεσο των δοσοληψιών
 - Απαραίτητος είναι ο έλεγχος των δεδομένων προτού χρησιμοποιηθούν. Ο έλεγχος μπορεί να γίνει τη στιγμή που υπάρχει αίτηση κλειδώματος στα δεδομένα αυτά

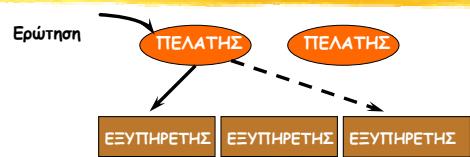
Εξυπηρετητές Δεδομένων (συν.)

- Μεταφορά σελίδας ή Μεταφορά στοιχείου (διακριτότητα)
 - Μικρότερη μονάδα μεταφοράς \Rightarrow περισσότερα μηνύματα
 - Αξίζει να γίνει προανάκτηση (prefetching) στοιχείων σχετικών με αυτά για τα οποία γίνεται η αίτηση
 - Η μεταφορά σελίδας μπορεί να θεωρηθεί σαν μία μορφή προανάκτησης

Εξυπηρετητές Δεδομένων (συν.)

- Κλειδώματα
 - Λόγω των καθυστερήσεων των μηνυμάτων, συχνά υπάρχουν υπερβολικές αιτήσεις και παροχές κλειδωμάτων από τον εξυπηρετητή
 - Κλειδώματα σε ένα προανακτημένο στοιχείο μπορεί να ξαναζητηθούν από τον εξυπηρετητή και να επιστραφούν εάν το στοιχείο αυτό δεν έχει χρησιμοποιηθεί.

Αρχιτεκτονικές ΚΣΔΒΔ (περίληψη)

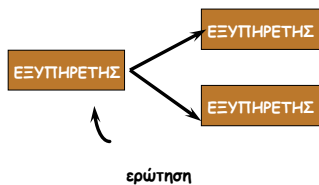
⊗ Πελάτη-Εξυπρέτη

Ο πελάτης στέλνει (ships) την ερώτηση σε μία πλευρά. Η επεξεργασία της ερώτησης γίνεται στον εξυπηρετή.

Αρχιτεκτονικές ΚΣΔΒΔ (περίληψη)

⊗ Συνεργαζόμενων εξυπηρετητών

Μια ερώτηση εκτελείται σε πολλές πλευρές

Παράλληλα Συστήματα

- Τα **παράλληλα συστήματα** ΒΔ αποτελούνται από ένα σύνολο πολλών επεξεργαστών και πολλών δίσκων δια-συνδεδεμένων σε ένα **γρήγορο** δίκτυο.
- Μία **coarse-grain** παράλληλη μηχανή αποτελείται από ένα μικρό αριθμό ισχυρών επεξεργαστών
- Μία **μαζικά παράλληλη** (massively parallel) ή **fine grain** παράλληλη μηχανή χρησιμοποιεί χιλιάδες μικρότερους επεξεργαστές

Παράλληλα και Κατανεμημένα Συστήματα

- Απόδοση
- Αυξημένη διαθεσιμότητα
- Κατανεμημένη πρόσβαση στα δεδομένα

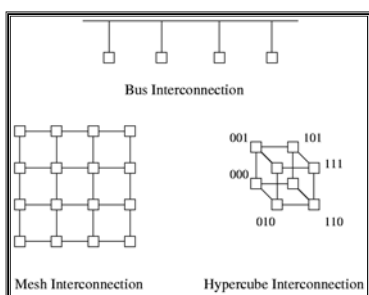
Παράλληλα - Κατανεμημένα

Π: Βελτίωση της απόδοσης με παράλληλες λειτουργίες
 Κ: Τα δεδομένα είναι σε φυσικό επίπεδο αποθηκευμένα σε διάφορες τοποθεσίες και μπορεί να τα διαχειρίζεται διαφορετικό ΣΔΒΔ

Παράλληλα Συστήματα

- Δύο κύρια μέτρα απόδοσης:
 - Ρυθμός εξόδου ή ολοκλήρωσης (throughput): ο αριθμός των εργασιών που μπορούν να ολοκληρωθούν σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα
 - Χρόνος απόκρισης (response time): ο χρόνος που απαιτείται για να ολοκληρωθεί μία εργασία από τη στιγμή που θα υποβληθεί

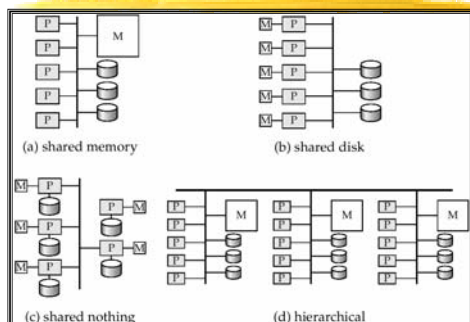
Παραδείγματα Δικτύων Διασύνδεσης

Αρχιτεκτονικές Παράλληλων ΣΒΔ

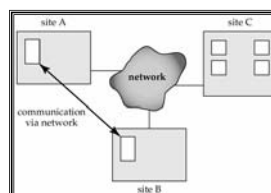
- Διαμοιρασμένη μνήμη (shared memory): οι επεξεργαστές μοιράζονται κοινή μνήμη
- Διαμοιρασμένο σύστημα δίσκων (shared disk): οι επεξεργαστές μοιράζονται κοινό σύστημα δίσκων
- «Τίποτα» διαμοιρασμένο (shared nothing): οι επεξεργαστές ΔΕΝ μοιράζονται ούτε κοινή μνήμη ούτε κοινό δίσκο
- Ίεραρχική: υβριδική αρχιτεκτονική - συνδυασμός των παραπάνω

Αρχιτεκτονικές Παράλληλων ΣΒΔ (συν.)

Κατανεμημένα Συστήματα

- ☞ Τα δεδομένα είναι απλωμένα σε πολλές μηχανές, που ονομάζονται «τόποι» (sites) ή «κόμβοι» (nodes), οι μηχανές είναι διασυνδεδεμένες μέσω ενός δικτύου (LAN ή WAN)
- ☞ Τα δεδομένα είναι κοινά για χρήστες που τα προσπελαίνουν από πολλές μηχανές

Ομογενή: Κάθε πλευρά τρέχει τον ίδιο τύπο ΣΔΒΔ

Ετερογενή: Κάθε πλευρά τρέχει διαφορετικά ΣΔΒΔ (διαφορετικά σχεσιακά ΣΔΒΔ ή και μη-σχεσιακά ΣΔΒΔ) - ενδιάμεσο λογισμικό

- Κεντροποιημένες
- Πελάτη-Εξυπηρετή
 - Δοσοληψιών
 - Δεδομένων
- Παράλληλη
 - Διαμοιραζόμενη ή όχι μνήμη και δίσκοι
- Κατανεμημένη
 - Ομογενή
 - Ετερογενή

Κατανεμημένες Βάσεις Δεδομένων

Γενικές Ιδιότητες

Ανεξαρτησία των Κατανεμημένων Δεδομένων:
Οι χρήστες δεν πρέπει να γνωρίζουν που βρίσκονται τα δεδομένα (επέκταση της Φυσικής και Λογικής Ανεξαρτησίας)

Ατομικότητα των Κατανεμημένων Συναλλαγών

☞ Ομογενείς Κατανεμημένες ΒΔ

- ☑ Το ίδιο λογισμικό και σχήμα ΒΔ σε όλους τους κόμβους, τα δεδομένα είναι μοιρασμένα μεταξύ των κόμβων.
- ☑ Στόχος: να φαίνεται σαν μια ενιαία ΒΔ, κρύβοντας την κατανομή της σε κόμβους

☞ Ετερογενείς Κατανεμημένες ΒΔ ή Σύστημα Πολλαπλών ΒΔ (multidatabases)

- ☑ Διαφορετικό λογισμικό και σχήμα ΒΔ από κόμβο σε κόμβο
- ☑ Στόχος: η ολοκλήρωση διαφορετικών ΒΔ που ήδη υπάρχουν
- ☞ Διάκριση μεταξύ τοπικών (*local*) και γενικών (*global*) δοσοληψιών
 - ☑ Μια τοπική δοσοληψία προσπελαίνει δεδομένα στον κόμβο από τον οποίο προήλθε.
 - ☑ Μια γενική δοσοληψία είτε προσπελαίνει δεδομένα σε κόμβο διαφορετικό από αυτόν από τον οποίο προήλθε είτε προσπελαίνει δεδομένα σε πολλούς κόμβους.

⌘ Χαρακτηριστικά Καταμεμημένων ΒΔ

- ☒ Διαμοίραση δεδομένων: οι χρήστες ενός κόμβου μπορούν να προσπελάσουν δεδομένα που βρίσκονται σε άλλο κόμβο
- ☒ Αυτονομία: κάθε κόμβος μπορεί να έχει έλεγχο στα «δικά του» δεδομένα.
- ☒ Πλεονασμός (redundancy): τα ίδια δεδομένα μπορούν να επαναληφθούν σε διαφορετικούς κόμβους (διπλο-αποθήκευση) ώστε το σύστημα να λειτουργήσει ακόμη και αν κάποιος τόπος «πέσει»
- ☒ Μειονέκτημα: η πρόσθετη πολυπλοκότητα που απαιτείται για τον συντονισμό των κόμβων (κόστος ανάπτυξης λογισμικού, αυξημένη πιθανότητα bugs, επιπλέον επεξεργασία/συντήρηση κλπ.)

1. Αποθήκευση Δεδομένων (κατατεμαχισμός, αντίγραφα (ομοιότυπα))
2. Επεξεργασία Ερωτήσεων
3. Επεξεργασία Δοσοληψιών

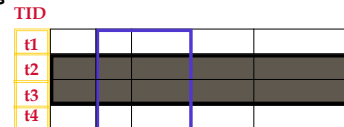
Σε ένα καταμεμημένο ΣΔΒΔ πολλοί κόμβοι - πως μοιράζουμε τα δεδομένα στους κόμβους

Έστω μια σχέση r . Πως θα μπορούσε να αποθηκευτεί σε μια καταμεμημένη βάση δεδομένων;

- **Τεμαχισμός** (τμηματοποίηση) (fragmentation): «κόβουμε» τη σχέση σε τμήματα και τα τοποθετούμε σε διαφορετικούς κόμβους
- **Αντίγραφα** (ομοιότυπα)
- **Τεμαχισμός και αντίγραφα**
- **Τοποθέτηση** (allocation)

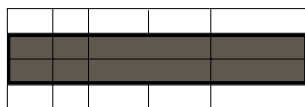
⌘ Τεμαχισμός (fragmentation)

- ☒ Οριζόντιος (horizontal)
- ☒ Κάθετος (vertical)
- ☒ Υβριδικός

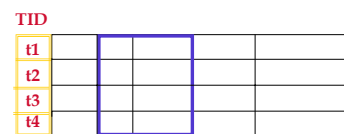
⌘ Οριζόντιος Τεμαχισμός (horizontal fragmentation)

- ☒ Με βάση κάποια συνθήκη -- πράξη (σ)
- ☒ Συνήθως ξένα
- ☒ Πως παίρνουμε πάλι την αρχική σχέση:

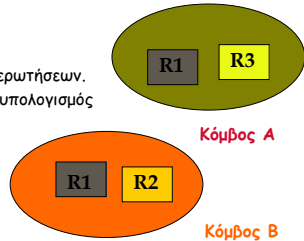
⌘ Κάθετος Τεμαχισμός (vertical fragmentation)

- ☒ με βάση ποια πράξη (προβολή π)
- ☒ πως παίρνουμε την αρχική σχέση
- ☒ χωρίς απώλειες στη συνένωση: tids.

⌘ Αντίγραφα -- Ομοιοτυπία (Replication)

- ☑ Διαθεσιμότητα
- ☑ Γρηγορότερος υπολογισμός ερωτήσεων.
- ☑ Σύγχρονος και Ασύγχρονος υπολογισμός
- ☑ Ενημέρωση αντιγράφων.

⌘ Διατήρηση πληροφορίας για την κατανομή των δεδομένων στους κόμβους

Θέματα

Μοναδικά ονόματα
Αρχιτεκτονικές/Δομή Καταλόγου

- ⌘ **Όνομα** για κάθε αντίγραφο σε κάθε κόμβο. Διατήρηση τοπικής αυτονομίας
 - ☑ <local-name, birth-site>
- ⌘ **Συγκεντρωτικός κατάλογος** (και αντίγραφό του) - αποτυχίες και ενημερώσεις
- ⌘ **Κατάλογος σε κάθε κόμβο:** (τοπικός κατάλογος) Περιγράφει κάθε αντικείμενο (τεμάχιο, αντίγραφο) που είναι αποθηκευμένα στον κόμβο + (κατάλογος καταγωγής) Κρατά πληροφορία για τα αντίγραφα των σχέσεων που δημιουργήθηκαν στον κόμβο.
 - ☑ Εύρεση σχέσης, αναζήτηση στον κατάλογο στον κόμβο που δημιουργήθηκε.
 - ☑ Ο κόμβος που δημιουργήθηκε η σχέση δεν αλλάζει ακόμα και αν η σχέση μετακινηθεί.

1. Αποθήκευση Δεδομένων (τεμαχισμός, αντίγραφα -ομοιότυπα)
2. Επεξεργασία Ερωτήσεων
3. Επεξεργασία Δοσοληψιών

- ⌘ Εκτός του I/O κόστους (D), το κόστος μετάδοσης δεδομένων (T) στο δίκτυο
- ⌘ Πιθανό κέρδος από το ό,τι διάφοροι κόμβοι μπορεί να επεξεργάζονται μια ερώτηση παράλληλα (ταυτόχρονα): **διαφορά συνολικού χρόνου υπολογισμού και χρόνου απόκρισης**

Παράδειγμα

Sailors(sid, sname, rating, age)
Reserves(sid, bid, day, rname)

Reserves: 40 bytes ανά πλειάδα - μία σελίδα 100 πλειάδες - 1.000 σελίδες - 100.000 πλειάδες
Sailors: 50 bytes ανά πλειάδα - μία σελίδα 80 πλειάδες - 500 σελίδες - 40.000 πλειάδες

```
SELECT AVG(S.age)
FROM Sailors S
WHERE S.rating > 3
AND S.rating < 7
```

- ⌘ **Οριζόντιος τεμαχισμός:** Οι πλειάδες με rating < 5 στη Shanghai, >= 5 στο Tokyo.
 - ☑ Πρέπει να υπολογίσουμε SUM(age), COUNT(age) και στους δύο κόμβους.
 - ☑ Αν το WHERE περιείχε μόνο S.rating > 6, θα αρκούσε ο υπολογισμός σε έναν μόνο κόμβο.

Επεξεργασία Ερωτήσεων

SELECT ...
FROM Sailors S
WHERE S.rating > κ1
AND S.rating < κ2

⌘ Οριζόντιος τεμαχισμός:
 ⌘ Οι πλειάδες *S1* με rating < 5 στη Shanghai, οι πλειάδες *S2* με rating >= 5 στο Tokyo.

Μετασχηματισμοί της ερώτησης

$\sigma_{S.rating > \kappa1 \text{ and } S.rating < \kappa2} (S) =$ Οριζόντιος τεμαχισμός

$\sigma_{S.rating > \kappa1 \text{ and } S.rating < \kappa2} (S1 \cup S2) =$

$\sigma_{S.rating > \kappa1 \text{ and } S.rating < \kappa2} (S1) \cup$
 $\sigma_{S.rating > \kappa1 \text{ and } S.rating < \kappa2} (S2)$ Εκτέλεση στη Shanghai

$\sigma_{S.rating > \kappa1 \text{ and } S.rating < \kappa2} (\sigma_{S.rating < 5} (S)) \cup$
 $\sigma_{S.rating > \kappa1 \text{ and } S.rating < \kappa2} (\sigma_{S.rating \geq 5} (S))$

Εκτέλεση στο Tokyo Δυνατές απλοποιήσεις;

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005 Ευαγγελία Πιτουρά 43

Επεξεργασία Ερωτήσεων

SELECT AVG(S.age)
FROM Sailors S
WHERE S.rating > 3
AND S.rating < 7

⌘ **Κάθετος τεμαχισμός:** *sid* και *rating* στη Shanghai, *sname* and *age* στο Tokyo, *tid* και στους δύο κόμβους.

☑ Πρέπει πρώτα να **ξανά-σχηματιστεί η σχέση με συνένωση** στο *tid*, και μετά να υπολογιστεί η ερώτηση

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005 Ευαγγελία Πιτουρά 44

Επεξεργασία Ερωτήσεων

SELECT ...
FROM Sailors S
WHERE S.rating > κ1
AND S.rating < κ2

⌘ Κάθετος κατατεμαχισμός:
 ⌘ *sid* και *rating* στη Shanghai, *sname* and *age* στο Tokyo, *tid* και στους δύο κόμβους.

Μετασχηματισμοί της ερώτησης

$\sigma_{S.rating > \kappa1 \text{ and } S.rating < \kappa2} (S) =$ Κάθετος κατατεμαχισμός

$\sigma_{S.rating > \kappa1 \text{ and } S.rating < \kappa2} (S1 * S2) =$

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005 Ευαγγελία Πιτουρά 45

Επεξεργασία Ερωτήσεων

SELECT AVG(S.age)
FROM Sailors S
WHERE S.rating > 3
AND S.rating < 7

⌘ **Αντίγραφο:** αντίγραφο της σχέσης Sailors και στους δύο κόμβους.

☑ Επιλογή του κόμβου με βάση το τοπικό κόστος και το κόστος για την μεταφορά του αποτελέσματος

Γενική παρατήρηση: Συμυπολογισμός τους κόστους για τη μεταφορά του αποτελέσματος στον κόμβο στον οποίον υποβλήθηκε η ερώτηση

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005 Ευαγγελία Πιτουρά 46

Επεξεργασία Ερωτήσεων: Κατανεμημένη Συνένωση

LONDON

S

500 pages

PARIS

R

1000 pages

D κόστος εγγραφής/ανάγνωσης σελίδας
 T κόστος μεταφοράς σελίδας

⌘ **Μεταφορά** όταν χρειάζεται, **Εμφωλευμένος βρόγχος με τη σχέση S στον εξωτερικό βρόγχο:**

☑ **Κόστος:** 500 D + 500 * 1000 (D+T) - αν δε έχουμε cache
 ☑ Αν χρειάζεται μεταφορά αποτελέσματος: Κόστος Μεταφοράς Μέγεθος αποτελέσματος
 100.000 πλειάδες μεγέθους 40*50 = 90 bytes → 2.273 σελίδες

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005 Ευαγγελία Πιτουρά 47

Επεξεργασία Ερωτήσεων: Κατανεμημένη Συνένωση

LONDON

S

500 pages

PARIS

R

1000 pages

⌘ **Μεταφορά** όταν χρειάζεται, **Εμφωλευμένος βρόγχος με τη σχέση S στον εξωτερικό βρόγχο (συνέχεια):**

☑ Αν η ερώτηση δεν είχε υποβληθεί στο Λονδίνο πρέπει να προσθέσουμε και το κόστος μεταφοράς του αποτελέσματος στον κόμβο που αρχικά υποβλήθηκε η ερώτηση
 ☑ Ο υπολογισμός μπορεί επίσης να γίνει στο Παρίσι

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005 Ευαγγελία Πιτουρά 48

LONDON

500 pages

PARIS

1000 pages

⌘ **Μεταφορά όλης της σχέσης σε έναν κόμβο: μεταφορά της R στο Λονδίνο**

☑ **Κόστος:** $1000 T + 4500 D$ (με ταξινόμηση/συγχώνευση: κόστος = $3 * (500 + 1000) D$)

☑ Αν το μέγεθος του αποτελέσματος είναι πολύ μεγάλο, μπορεί να συμφέρει να μεταφέρουμε και τις δύο σχέσεις στον κόμβο υποβολής της ερώτησης και να υπολογίσουμε τη συνένωση εκεί

• Ημι-συνένωση

LONDON

500 pages

PARIS

1000 pages

• **Ιδέα:** Αποφυγή μεταφοράς *όλης* της σχέσης R στο Λονδίνο - αλλά μεταφορά μόνο των πλειάδων που συνενώνονται με πλειάδες της S

• **Πως:** Πρέπει να καθορίσουμε ποιες είναι αυτές οι πλειάδες

• Ημι-συνένωση

LONDON

500 pages

PARIS

1000 pages

Βήμα 1: Στο Λονδίνο, προβολή (project) S στις στήλες του join

• Μεταφορά του αποτελέσματος στο Παρίσι

Βήμα 2: Στο Παρίσι, συνένωση της προβολής S με τη R.

Το αποτέλεσμα ονομάζεται **Ελάττωση (reduction)** της R σε σχέση με τη S.

• **Μεταφορά της ελάττωσης** της σχέσης R στο Λονδίνο

Βήμα 3: Στο Λονδίνο, συνένωση S με την ελάττωση της R.

Παράδειγμα

Sailors(sid, sname, rating, age)
Reserves(sid, bid, day, rname)

Reserves: 40 bytes ανά πλειάδα - μία σελίδα 100 πλειάδες - 1.000 σελίδες - 100.000 πλειάδες

Sailors: 50 bytes ανά πλειάδα - μία σελίδα 80 πλειάδες - 500 σελίδες - 40.000 πλειάδες

Πεδίο συνένωσης sid 10 bytes

Βήμα 1: $500 D$ (σάρωση S) + $100 D$ (προσωρινό αποτέλεσμα) (διπλάτιμα): $100 T$ (για τη μεταφορά)

Βήμα 2: $3(100 + 1.000) = 3.300 D$ (για τον υπολογισμό της ελάττωσης) 20% συμμετοχή τότε $200 D$ (μεταφορά)

Βήμα 3: $3(200 + 500) D = 2.100 D$

• Ημι-συνένωση (συνέχεια)

LONDON

500 pages

PARIS

1000 pages

• **Ιδέα:** Αποφυγή μεταφοράς *όλης* της σχέσης R στο Λονδίνο -- με την επιβάρυνση του υπολογισμού και της μεταφοράς της προβολής της S και του υπολογισμού της συνένωσης της προβολής με τη R - κέρδος; Πότε;

• Ιδιαίτερα χρήσιμο όταν υπάρχει μια συνθήκη επιλογής στη σχέση S, και η απάντηση πρέπει να δοθεί στο Λονδίνο

Σύζευξη Bloom

(Βήμα 1) Αντί της προβολής, στέλνουμε ένα δυαδικό διάνυσμα μεγέθους k

Κατακερματίζουμε κάθε πλειάδα της σχέσης S σε έναν αριθμό 0 έως k-1

(Βήμα 2) Ο υπολογισμός της ελάττωσης χρησιμοποιεί το διάνυσμα. Κάθε πλειάδα της R χρησιμοποιώντας την ίδια συνάρτηση κατακερματισμού

1. Συγκεντρωτικά συστήματα ΒΔ
2. Συστήματα πελάτη - εξυπηρετητή (client-server)
3. Παράλληλα συστήματα ΒΔ
4. Κατανεμημένα συστήματα ΒΔ
5. Συστήματα Ομότιμων Κόμβων (p2p)

Κατανεμημένα Συστήματα

1. Αποθήκευση Δεδομένων (τεμαχισμός, αντίγραφα -ομοιότυπα)
2. Επεξεργασία Ερωτήσεων
εκτέλεση κατανεμημένης σύνδεσης
3. Επεξεργασία Δοσοληψιών

Άσκηση 21.8 (α) (β)

Παράδειγμα

E(Eid, Did, Sal) 100.000 σελίδες
 D(Did, Mgrid, Budget) 5.000 σελίδες
 Μέγεθος πλειάδας 20 bytes,
 sal, budget ομοιόμορφα κατανεμημένες τιμές από 0 έως 1.000.000
 I/O td
 Επικοινωνία ts
 Συνολικός Χρόνος και Χρόνος Απόκρισης (απαιτούμενος χρόνος)
 10 τοποθεσίες
 D διαμερίζονται οριζόντια, ίσο αριθμό πλειάδων σε κάθε τοποθεσία, χωρίς κάποια σειρά
 E διαμερίζονται οριζόντια, με βάση το sal, $sal \leq 100.000$, $100.000 < sal \leq 200.000$ κλπ
 Αντίγραφα του sal ≤ 100.000 σε κάθε τοποθεσία

Επεξεργασία Ερωτήσεων

⌘ Κατανεμημένη Εκτέλεση της σύνδεσης:

R1 Join R2 Join R3 ... Join Rn

Επεξεργασία Ερωτήσεων (ανακεφαλαίωση)

⌘ Κατασκευή ολικού πλάνου - αντικατάσταση σχέσεων με τα τεμάχια τους -> προτεινόμενα τοπικά πλάνα

⌘ Υπολογισμός όλων των πλάνων - επιλογή αυτού με το μικρότερο κόστος

- ☒ Διαφορά 1: Κόστος επικοινωνίας
- ☒ Διαφορά 2: Τοπική αυτονομία κάθε κόμβου (δηλαδή, κάθε κόμβος αποφασίζει τοπικά τον καλύτερο τρόπο να υπολογίσει κάθε τοπική υπο-ερώτηση)
- ☒ Διαφορά 3: Νέοι τρόποι υπολογισμού κατανεμημένης σύνδεσης

1. Αποθήκευση Δεδομένων (διαμέριση, αντίγραφα (ομοιότυπα))
2. Επεξεργασία Ερωτήσεων
3. Επεξεργασία Δοσοληψιών

1. Διαχείριση αντιγράφων
2. Κατανεμημένη Διαχείριση Δοσοληψιών
3. Κατανεμημένη Ανάρρωση από Αποτυχία

Πολλαπλά αντίγραφα δεδομένων

- ⌘ **Σύγχρονη Ενημέρωση Αντιγράφων:** Όλα τα αντίγραφα μιας τροποποιημένης σχέσης (τεμάχια) πρέπει να τροποποιηθούν *πριν* την επικύρωση της δοσοληψίας
 - ☒ Η κατανομή των δεδομένων είναι αδιαφανής (transparent) στους χρήστες
- ⌘ **Ασύγχρονη Ενημέρωση Αντιγράφων:** Τα αντίγραφα μιας σχέσης ενημερώνονται *περιοδικά*, διαφορετικά αντίγραφα μπορεί στα ενδιάμεσα διαστήματα να μην είναι ενημερωμένα (out of synch)
 - ☒ Οι χρήστες γνωρίζουν την κατανομή των δεδομένων
 - ☒ Πολλά εμπορικά συστήματα ακολουθούν αυτήν την προσέγγιση

Σύγχρονη Ενημέρωση Αντιγράφων

- ⌘ **Μέθοδος της Πλειοψηφίας:** Μια δοσοληψία πρέπει να γράψει την πλειοψηφία των αντιγράφων για να τροποποιήσει ένα αντικείμενο -
 - πρέπει να διαβάσει αρκετά αντίγραφα έτσι ώστε να δει τουλάχιστον ένα καινούριο (πιο πρόσφατο) αντίγραφο
 - ☒ Για παράδειγμα, 10 αντίγραφα, 7 να γραφούν για τροποποίηση, 4 αντίγραφα για ανάγνωση
 - ☒ Κάθε αντίγραφο έχει έναν αριθμό έκδοσης
 - ☒ Πρόβλημα γιατί συνήθως οι αναγνώσεις είναι πιο συχνές από τις εγγραφές

Σύγχρονη Ενημέρωση Αντιγράφων

- ⌘ **Read-any Write-all:** Με τη μέθοδο της πλειοψηφίας, οι εγγραφές είναι αργές και οι αναγνώσεις πιο γρήγορες
 - ☒ Η πιο συνηθισμένη προσέγγιση στη σύγχρονη ενημέρωση αντιγράφων
- ⌘ Η επιλογή της τεχνικής καθορίζει ποια κλειδιά πρέπει να ζητηθούν

Σύγχρονη Ενημέρωση Αντιγράφων

- ⌘ Πριν επικυρωθεί μια δοσοληψία (που περιλαμβάνει τροποποιήσεις) πρέπει να αποκτήσει κλειδιά σε όλα τα τροποποιημένα αντίγραφα
 - ☒ Στέλνει αιτήσεις για κλειδιά σε απομακρυσμένους κόμβους και ενώ περιμένει για απάντηση κρατά τα άλλα κλειδιά
 - ☒ Αν ένας κόμβος ή μια σύνδεση πέσει (αποτύχει), η δοσοληψία δε μπορεί να επικυρωθεί μέχρι να επιστρέψουν σε λειτουργία
 - ☒ Ακόμα και αν δεν υπάρξει αποτυχία, η επικύρωση πρέπει να ακολουθήσει ένα ακριβό **πρωτόκολλο επικύρωσης** (commit protocol) με πολλά μηνύματα.
- ⌘ ⇒ Ασύγχρονη ενημέρωση των αντιγράφων

Ασύγχρονη Ενημέρωση Αντιγράφων

- ⌘ Επιτρέπει την επικύρωση (commit) μιας δοσοληψίας πριν να επικυρωθεί η ενημέρωση όλων των αντιγράφων (και οι αναγνώσεις μπορεί να διαβάζουν μόνο ένα αντίγραφο).
 - ☒ Οι χρήστες γνωρίζουν ποιο αντίγραφο διαβάζουν και ότι τα αντίγραφα μπορεί να μην είναι ενημερωμένα για κάποια μικρά χρονικά διαστήματα
- ⌘ Δύο προσεγγίσεις: **Πρωτεύον Κόμβος** (primary site) και **Peer-to-Peer:** Βάσει του αριθμού των αντιγράφων που μπορούν να ενημερωθούν (master copies)

Πρωτεύουσα Αντίγραφο

- ⌘ **Τροποποίηση ακριβώς ενός** αντιγράφου μιας σχέσης (αντικειμένου) χαρακτηρίζεται ως **πρωτεύον ή master** αντίγραφο. Αντίγραφα σε άλλους κόμβους δε μπορούν να τροποποιηθούν άμεσα.
 - Κοινοποιείται ποιο είναι το πρωτεύον αντίγραφο.
 - Οι άλλοι κόμβοι εγγράφονται σε (τεμάχια) της σχέσης, είναι **δευτερεύοντα** αντίγραφα.

- ⌘ Βασικό Θέμα: Πως οι τροποποιήσεις στο πρωτεύον αντίγραφο μεταδίδονται στα δευτερεύοντα αντίγραφα

Γίνεται σε δύο βήματα

- Εντοπισμός των αλλαγών
- Εφαρμογή των αλλαγών

Εντοπισμός των Αλλαγών

- ⌘ **Log-Based Εντοπισμός:** Το ημερολόγιο του συστήματος (log) που κρατείται για ανάρρωση χρησιμοποιείται για τη δημιουργία ενός πίνακα που καλείται **Change Data Table (CDT)**.
 - Αν αυτό γίνεται όταν το log tail γράφεται στο δίσκο τότε με κάποιο τρόπο να βηστούν οι τροποποιήσεις που οφείλονται σε δοσοληψίες που απορρίπτονται αργότερα.
- ⌘ **Διαδικαστικός Εντοπισμός:** Μια διαδικασία καλείται αυτόματα (συνήθως παίρνει απλώς ένα στιγμιότυπο).
- ⌘ Ο Log-Based εντοπισμός είναι καλύτερος (φθηνότερος, πιο γρήγορος) αλλά βασίζεται σε προσηγμένα λεπτομέρειες του log.

Εφαρμογή των Αλλαγών

- ⌘ Η διαδικασία της εφαρμογής των αλλαγών στο δευτερεύοντα κόμβο δέχεται *περιοδικά* από τον πρωτεύοντα κόμβο ένα στιγμιότυπο ή τις αλλαγές και τροποποιεί το αντίγραφο.
 - Η περίοδος είτε ορίζεται από το χρήστη ή την εφαρμογή είτε βασίζεται στο χρόνο.
- ⌘ Log-Based εντοπισμός και συνεχής εφαρμογή των αλλαγών ελαχιστοποιεί την καθυστέρηση στη μετάδοση των αλλαγών.
- ⌘ Διαδικαστικός εντοπισμός και εφαρμογή που καθορίζεται από τις εφαρμογές είναι ο πιο ευέλικτος τρόπος για τη διαχείριση των αλλαγών.

Ομοτίμων

- ⌘ Περισσότερα από ένα **master** αντίγραφα ενός αντικειμένου (αντίγραφα που μπορεί να τροποποιηθούν)
- ⌘ Τροποποιήσεις κάποιου master αντιγράφου πρέπει κάπως να μεταδοθούν στα άλλα αντίγραφα
- ⌘ Όταν δυο master αντίγραφα τροποποιούνται με συγκρουόμενο τρόπο, πρέπει να διευθετηθούν οι συγκρούσεις (π.χ., κόμβος 1: η ηλικία του Joe άλλαξε σε 35; Κόμβος 2: σε 36)
- ⌘ Προτιμότερη όταν δεν συμβαίνουν συγκρούσεις:
 - Π.χ., κάθε master κόμβος κατέχει ένα ξένο τεμάχιο
 - Π.χ., τροποποίηση δικαιωμάτων που κατέχονται από ένα master τη φορά

Πως γίνεται η διαχείριση των κλειδιών για δεδομένα στους διαφορετικούς κόμβους;

- Κεντρικά (Centralized):** Ένας κόμβος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση όλων των κλειδιών.
 - Αποτυχία του κόμβου;
- Πρωτεύον αντίγραφο:** Η διαχείριση των κλειδιών για ένα αντικείμενο γίνεται στον κόμβο όπου βρίσκεται το πρωτεύον αντίγραφο του αντικειμένου
 - Η ανάγνωση απαιτεί προσπέλαση και στον κόμβο που διαχειρίζεται τα κλειδιά και του κόμβου όπου είναι αποθηκευμένο το αντικείμενο.
- Πλήρως κατανεμημένη:** Η διαχείριση του κλειδιού για ένα αντίγραφο γίνεται στον κόμβο που βρίσκεται το αντίγραφο
 - Η εγγραφή απαιτεί κλειδιά σε όλους τους κόμβους

Καταναμημένη Ανίχνευση Αδιεξόδων

- ☒ Κάθε κόμβος διατηρεί έναν τοπικό γράφο αναμονής (waits-for graph)
- ☒ Ένα ολικό αδιέξοδο μπορεί να δημιουργηθεί ακόμα και αν οι τοπικοί κόμβοι δεν περιέχουν κύκλους:

Καταναμημένη Ανίχνευση Αδιεξόδων

- ✦ Τρεις λύσεις:
 - ✦ **Κεντροποιημένη** (- *περιοδική* - αποστολή όλων των τοπικών γράφων σε έναν κόμβο)
 - ✦ **Ιεραρχική** (οργάνωση κόμβων σε μια ιεραρχία και αποστολή γράφων στον γονέα στην ιεραρχία)
 - Υπόθεση ότι συχνά αδιέξοδα ανάμεσα σε συσχετιζόμενους κόμβους
 - Περιοδική αποστολή
 - ✦ **Timeout** (απόρριψη μιας δοσοληψίας αν περιμένει για πάρα πολύ).
 - Αυτονομία
- Αδιέξοδα φαντάσματα (λόγω της καθυστέρησης κατασκευής του γράφου)
- Αντίστοιχοι deadlock prevention

Καταναμημένη Ανάκαμψη

- ☒ Δυο νέα θέματα:
 - ☒ Δυο νέα ειδών αποτυχιών, π.χ., συνδέσεις και απομακρυσμένοι κόμβοι.
 - ☒ Αν τμήματα μιας δοσοληψίας εκτελούνται σε διαφορετικούς κόμβους όλες ή καμία πρέπει να επικυρωθούν ⇒ **πρωτόκολλο επικύρωσης**.
- ☒ Διατηρείται ένα log σε κάθε κόμβο, όπως και στα κεντρικά ΣΔΒΔ στο οποίο καταγράφονται και οι πράξεις του πρωτοκόλλου

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων (Two Phase Commit Protocol 2PC)

- ☒ Ο κόμβος από τον οποίο ξεκίνησε μια δοσοληψία είναι ο **συντονιστής** (coordinate) -- οι υπόλοιποι κόμβοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση της δοσοληψίας ορίζονται ως **συμμετέχοντες** ή **εξαρτημένοι** (subordinates).

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων

Όταν μια δοσοληψία πρέπει να επικυρωθεί:

Φάση 1

1. Ο συντονιστής στέλνει ένα μήνυμα **prepare** (προετοιμασίας) σε όλους τους συμμετέχοντες κόμβους.
2. Κάθε συμμετέχον κόμβος **force-writes** μια εγγραφή **abort** ή **prepare** στο log και μετά στέλνει ένα μήνυμα **no** ή **yes** στον συντονιστή.
(δηλαδή στα καταναμημένα συστήματα υπάρχουν ειδικές εγγραφές στο log σχετικές με το πρωτόκολλο επικύρωσης)

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων

Φάση 2

- Αν ο συντονιστής δεχθεί μηνύματα **yes** από όλους, **force-writes** μια εγγραφή **commit** στο log και μετά στέλνει ένα μήνυμα **commit** σε όλους τους συμμετέχοντες κόμβους. Αλλιώς, **force-writes** μια εγγραφή **abort** στο log και μετά στέλνει ένα μήνυμα **abort**.
- Κάθε συμμετέχον κόμβος βάζει του μηνύματος που δέχεται, **force-writes** μια εγγραφή **abort/commit** στο log, και μετά στέλνει ένα μήνυμα **ack** στον συντονιστή.
- Ο συντονιστής αφού λάβει όλα τα acks γράφει μια εγγραφή **end** στο log.

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων

- ☒ **Δυο γύροι επικοινωνίας:** πρώτα ψηφοφορία (voting) και μετά τερματισμός. Και οι δυο ξεκινούν από τον συντονιστή.
- ☒ Οποιοσδήποτε κόμβος μπορεί να αποφασίσει να απορρίψει μια δοσοληψία.
- ☒ Κάθε μήνυμα αντιστοιχεί σε μια απόφαση του αποστολέα: για την αντιμετώπιση των αποτυχιών αυτή η απόφαση **καταγράφεται στο τοπικό log (πριν σταλεί)**
- ☒ Όλες οι εγγραφές στο log που αφορούν το πρωτόκολλο επικύρωσης περιέχουν το id της δοσοληψίας `Hashid` και το id του κόμβου του συντονιστή `Coordinatorid`. Οι εγγραφές `abort/commit` στο συντονιστή περιέχουν τα ids όλων των κόμβων που συμμετέχουν
- ☒ Για βελτίωση της απόδοσης, ο συντονιστής μπορεί να μη στείλει μηνύματα `abort` στους κόμβους που ψήφισαν όχι.

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων

- ☒ Μηνύματα **Ack** χρησιμοποιούνται για να ειδοποιήσουν τον συντονιστή ότι μπορεί να «ξεχάσει» τη δοσοληψία, μέχρι να λάβει αυτό το μήνυμα πρέπει να κρατά τη δοσοληψία στον πίνακα δοσοληψιών
- ☒ Αν ο συντονιστής αποτύχει αφού στείλει μηνύματα `prepare` αλλά πριν γράψει τις εγγραφές `commit/abort`, τότε κάνει τη δοσοληψία `abort`
- ☒ Αν η δοσοληψία δεν περιλαμβάνει ενημερώσεις, τότε δεν έχει σημασία αν γίνει `commit` ή `abort`

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων

Επαναφορά από Αποτυχία

- ☒ Αν για μια δοσοληψία `T` έχουμε μια εγγραφή `commit` ή `abort` αλλά δεν έχουμε μια εγγραφή `end`, πρέπει η `T` να γίνει ή `redo` ή `undo`
- ☒ Αν αυτός ο κόμβος είναι ο **συντονιστής** για την `T`, θα πρέπει να συνεχίσει να στέλνει μηνύματα `commit/abort` μέχρι να λάβει **acks** από όλους τους συμμετέχοντες κόμβους

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων

Επαναφορά από Αποτυχία

- ☒ Αν για μια δοσοληψία `T` έχουμε μια εγγραφή `prepare` αλλά δεν έχουμε μια εγγραφή `commit/abort`, αυτός ο κόμβος πρέπει να είναι **συμμετέχων** κόμβος
- ☒ Επαναληπτικά επικοινωνεί με το συντονιστή για να βρει την κατάσταση της `T`,
- ☒ γράφει εγγραφές `commit/abort` στο log
- ☒ `redo/undo T`
- ☒ γράφει εγγραφές `end` στο log

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων

Επαναφορά από Αποτυχία

- ☒ Αν για μια δοσοληψία `T` δεν έχουμε ούτε μια εγγραφή `prepare`, `abort` ή `undo T`,
- ☒ Αυτός ο κόμβος μπορεί να είναι ο συντονιστής. Σε αυτήν την περίπτωση μπορεί οι συμμετέχοντες να στείλουν μηνύματα. Τότε διαπιστώνει ο κόμβος ότι ήταν ο συντονιστής και απαντά αρνητικά

Πρωτόκολλο Επικύρωσης Δύο Φάσεων

- ☒ Αν ο συντονιστής για την `T` αποτύχει, οι συμμετέχοντες κόμβοι που έχουν ψηφίσει `yes` δεν μπορούν να αποφασίσουν αν θα πρέπει να επικυρώσουν ή να ακυρώσουν την `T` μέχρι να αναρρώσει ο συντονιστής.
- ☒ `T` είναι αποκλεισμένη - **blocked**.
- ☒ Ακόμα και αν όλοι οι συμμετέχοντες κόμβοι γνωρίζουν ο ένας τον άλλο (επιπλέον `overhead` στα μηνύματα `prepare`) δεν μπορούν να αποφασίσουν εκτός αν ένας από αυτούς έχει ψηφίσει `no`

⌘ Αν ένας κόμβος **δεν αποκρίνεται** σε έναν κόμβο x κατά τη διάρκεια του πρωτοκόλλου επικύρωσης επειδή είτε ο κόμβος είτε η σύνδεση έχει αποτύχει:

- Αν ο κόμβος x είναι ο συντονιστής, πρέπει να απορρίψει την T.
- Αν ο κόμβος x είναι συμμετέχων, και δεν έχει ακόμα ψηφίσει **yes**, πρέπει να απορρίψει την T.
- Αν ο κόμβος x είναι συμμετέχων, και έχει ψηφίσει **yes**, πρέπει να περιμένει μέχρι να αποκριθεί ο συντονιστής

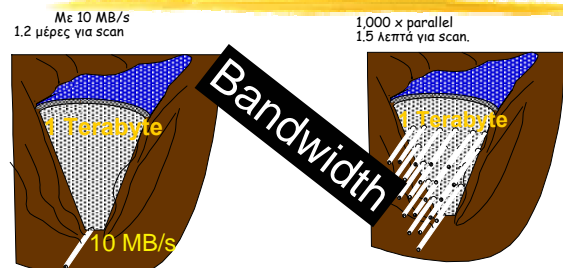
Βελτιώσεις

1. Όταν ο συντονιστής aborts T, μπορεί να την απομακρύνει από τον πίνακα συναλλαγών
2. Όταν ένας συμμετέχων αποφασίσει abort, δε χρειάζεται να περιμένει ack
Και μια σειρά αντίστοιχες βελτιστοποιήσεις

- ⌘ Τα κατανεμημένα ΣΔΒΔ προσφέρουν αυτονομία σε κάθε κόμβο και κατανεμημένη διαχείριση. Χρειάζονται νέες τεχνικές
- ⌘ αποθήκευσης,
- ⌘ διαχείρισης του καταλόγου,
- ⌘ επεξεργασίας ερωτήσεων
- ⌘ ελέγχου συνδρομικότητας και ανάκαμψης.

Παράλληλες Βάσεις Δεδομένων

1. Συγκεντρωτικά συστήματα ΒΔ
2. Συστήματα πελάτη - εξυπηρετητή (client-server)
3. **Παράλληλα συστήματα ΒΔ**
4. Κατανεμημένα συστήματα ΒΔ

παραλληλισμός: διάσπαση ενός μεγάλου προβλήματος σε μικρότερα τα οποία θα λυθούν παράλληλα

Παράλληλα Συστήματα

- Τα παράλληλα συστήματα ΒΔ αποτελούνται από ένα σύνολο πολλών επεξεργαστών και πολλών δίσκων διασυνδεδεμένων σε ένα *γρήγορο δίκτυο*.
- Μία *coarse-grain* παράλληλη μηχανή αποτελείται από ένα μικρό αριθμό ισχυρών επεξεργαστών (χοντρόκοκκοι)
- Μία *μαζικά παράλληλη* (massively parallel) ή *fine grain* παράλληλη μηχανή χρησιμοποιεί χιλιάδες μικρότερους επεξεργαστές (λεπτόκοκκοι)

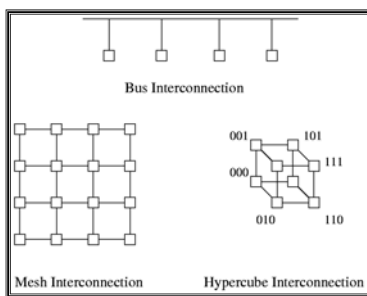
Παράλληλα Συστήματα

- Βελτίωση της απόδοσης μέσω της υλοποίησης παράλληλων λειτουργιών
- Κατανομή δεδομένων με στόχο τη βελτίωση της απόδοσης

Σε καταμεμημένο σύστημα:

Τα δεδομένα είναι σε φυσικό επίπεδο αποθηκευμένα σε διαφορετικούς κόμβους - αυτονομία κόμβων

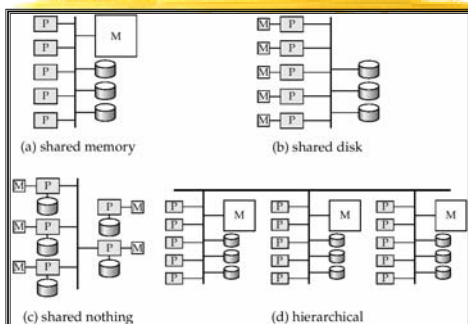
Παραδείγματα Δικτύων Διασύνδεσης

Αρχιτεκτονικές Παράλληλων ΣΒΔ

- **Διαμοιρασμένη μνήμη (shared memory):** οι επεξεργαστές μοιράζονται κοινή μνήμη
- **Διαμοιρασμένο σύστημα δίσκων (shared disk):** οι επεξεργαστές μοιράζονται κοινό σύστημα δίσκων
- **«Τίποτα» διαμοιρασμένο (shared nothing):** οι επεξεργαστές ΔΕΝ μοιράζονται ούτε κοινή μνήμη ούτε κοινό δίσκο
- **Σεραφική:** υβριδική αρχιτεκτονική - συνδυασμός των ανωτέρω

Αρχιτεκτονικές Παράλληλων ΣΒΔ

Αρχιτεκτονικές Παράλληλων ΣΒΔ (συν.)

Διαμοιρασμένη μνήμη (shared memory)

- Ιδιαίτερα αποδοτική επικοινωνία μεταξύ των επεξεργαστών. Όλοι προσπελαίνουν τα δεδομένα στην (κοινή) μνήμη χωρίς να χρειάζεται να τα μετακινήσουν από εκεί.
- **Πρόβλημα:** δεν κλιμακώνεται πέρα από 32 ή 64 επεξεργαστές καθώς προκαλείται κυκλοφοριακή συμφόρηση (bottleneck) στον δίαυλο μνήμης. Συνήθως χρησιμοποιείται για χαμηλό βαθμό παραλληλισμού (4-8).

Διαμοιρασμένο σύστημα δίσκων (shared disk)

- Ο διάυλος μνήμης δεν είναι πια πρόβλημα αλλά τώρα η κυκλοφοριακή συμφόρηση συμβαίνει στη σύνδεση με το σύστημα δίσκων
- Ανοχή σφαλμάτων (fault-tolerance). Εάν αποτύχει ένας επεξεργαστής, οι υπόλοιποι αναλαμβάνουν τις εργασίες του αφού η ΒΔ είναι αποθηκευμένη σε δίσκους προσπελάσιμους από όλους
- Κλιμάκωση σε κάπως μεγαλύτερο αριθμό επεξεργαστών
- Τα πρώτα εμπορικά συστήματα: IBM Sysplex και DEC clusters (τώρα Compaq) που έτρεχαν Rdb (τώρα Oracle Rdb)

«Τίποτα» διαμοιρασμένο (shared nothing)

- Ένας «κόμβος» αποτελείται από έναν επεξεργαστή, μια μνήμη και ένα σύστημα δίσκων. Οι κόμβοι είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους. Κάθε κόμβος παίζει το ρόλο του εξυπηρετητή για τα δεδομένα που είναι αποθηκευμένα στο σύστημα δίσκων του.
- Η κλιμάκωση μπορεί να γίνει σε χιλιάδες επεξεργαστές
- Πρόβλημα: κόστος επικοινωνίας μεταξύ επεξεργαστών και η προσπέλαση δεδομένων σε μη τοπικούς δίσκους (απαιτείται λογισμικό αποστολής δεδομένων από το έναν κόμβο στον άλλο)
- Εμπορικά συστήματα: Teradata, Tandem, Oracle-n CUBE

Ιεραρχική αρχιτεκτονική

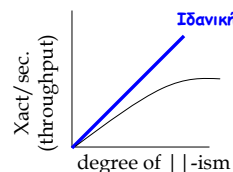
Το ανώτερο επίπεδο μπορεί να ακολουθεί την αρχιτεκτονική «τίποτα» διαμοιρασμένου ενώ εσωτερικά κάθε κόμβος μπορεί να είναι διαμοιρασμένης μνήμης ή διαμοιρασμένου συστήματος δίσκων (σε πολλά επίπεδα)

Shared Nothing	
Teradata:	400 nodes
Tandem:	110 nodes
IBM / SP2 / DB2:	128 nodes
Informix/SP2	48 nodes
ATT & Sybase	? nodes
Shared Disk	
Oracle	170 nodes
DEC Rdb	24 nodes
Shared Memory	
Informix	9 nodes
RedBrick	? nodes

- Δύο κύρια μέτρα απόδοσης:
 - Ρυθμός εξόδου ή ολοκλήρωσης (throughput): ο αριθμός των εργασιών που μπορούν να ολοκληρωθούν σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα
 - Χρόνος απόκρισης (response time): ο χρόνος που απαιτείται για να ολοκληρωθεί μία εργασία από τη στιγμή που θα υποβληθεί

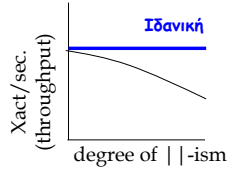
Επιτάχυνση (Speed-Up)

Περισσότεροι πόροι σημαίνει αναλογικά λιγότερος χρόνος για ένα δοσμένη ποσότητα δεδομένων

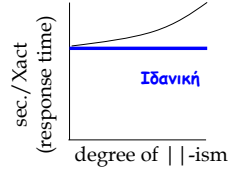
Κλιμάκωση (Scale-Up)

Αν οι πόροι αυξάνονται σε αναλογία με το μέγεθος δεδομένων, ο χρόνος είναι σταθερός

Κλιμάκωση (Scale-Up)

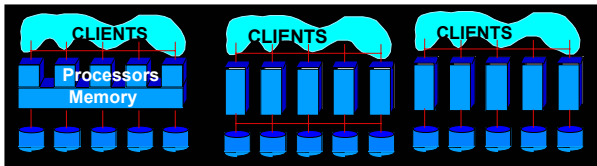
Αν οι πόροι αυξάνονται σε αναλογία με το μέγεθος δεδομένων, ο χρόνος είναι σταθερός

Διαμοιραζόμενη Μνήμη Shared Memory (SMP)

Διαμοιραζόμενου Δίσκου Shared Disk

Τίποτα διαμοιρασμένο Shared Nothing (δίκτυακές)

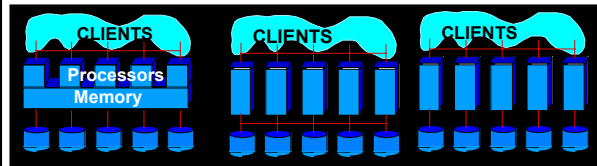
Εύκολο στον προγραμματισμό
Ακριβό στην κατασκευή
Δύσκολη κλιμάκωση
Sequent, SGI, Sun

Μια μέση επιβάρυνση 1% για κάθε επιπρόσθετη CPU σημαίνει ότι η μέγιστη επιτάχυνση είναι 37, πρόσθεση νέων CPU οδηγεί σε επιβράδυνση, 1000 CPU μόνο 4% πιο γρήγορες από ένα σύστημα με 1 CPU

Διαμοιραζόμενη Μνήμη Shared Memory (SMP)

Διαμοιραζόμενου Δίσκου Shared Disk

Τίποτα διαμοιρασμένο Shared Nothing (δίκτυακές)

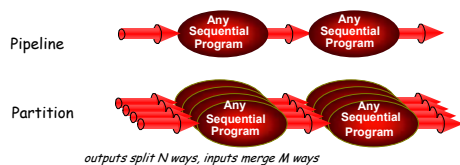
Εύκολο στον προγραμματισμό
Ακριβό στην κατασκευή
Δύσκολη κλιμάκωση
Sequent, SGI, Sun

VMScluster, Sysplex

Δύσκολο στον προγραμματισμό
Οικονομικό στην κατασκευή
Εύκολη κλιμάκωση

Tandem, Teradata, SP2

- **Παράλληλισμός μέσω σωληνωτής εκτέλεσης (pipeline parallelism):** πολλές μηχανές που η καθεμία εκτελεί **ένα βήμα** μιας διαδικασίας πολλών βημάτων - (μπολάει περιμένοντας τα αποτελέσματα της προηγούμενης)
- **Παράλληλισμός με διάσπαση (partition parallelism) ή διαμοιραζόμενων δεδομένων:** πολλές μηχανές που εκτελούν την **ίδια** λειτουργία σε διαφορετικά τμήματα των δεδομένων
- Και οι δύο τύποι παραλληλισμού είναι δυνατοί στα ΣΔΒΔ

outputs split N ways, inputs merge M ways

- ⊗ ΣΔΒΔ επιτυχημένα μοντέλα παραλληλισμού:
 - ☑ Teradata, Tandem vs. Thinking Machines, KSR.
 - ☑ Κάθε σημαντικό εμπορικό ΣΔΒΔ έχει κάποιο || εξυπηρετή
- ⊗ Λόγοι της επιτυχίας:
 - ☑ Μεγάλη ποσότητα δεδομένων - Bulk-processing (= παραλληλισμός διαμερισμού).
 - ☑ Φυσική διασφήνωση.
 - ☑ Φτηνό υλικό (hardware)
 - ☑ Διαφάνεια παραλληλισμού για το χρήστη/προγραμματιστή εφαρμογών

Διαμερισμός Δεδομένων

Διαμερισμός μιας σχέσης

Διαστήματα Τιμών

Κατακερματισμός

Round Robin

Ταξινόμηση, επιλογή n περιοχών έτσι ώστε κάθε περιοχή να περιέχει περίπου τον ίδιο αριθμό πλειάδων, πλειάδες στο διάστημα i στον επεξεργαστή i

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005
Ευαγγελία Πιτουρά 109

Διαμερισμός Δεδομένων

Διαστήματα Τιμών

Κατακερματισμός

Round Robin

Μια συνάρτηση κατακερματισμού εφαρμόζεται σε επιλεγμένα γνωρίσματα κάθε πλειάδας και μας δίνει τον αριθμό του επεξεργαστή

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005
Ευαγγελία Πιτουρά 110

Διαμερισμός Δεδομένων

Διαστήματα Τιμών

Κατακερματισμός

Round Robin

Η i -οστή πλειάδα πάει στον $i \bmod n$ επεξεργαστή

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005
Ευαγγελία Πιτουρά 111

Διαμερισμός Δεδομένων

- Round robin καλό για προσπέλαση όλης της σχέσης
- Αν μόνο ένα υποσύνολο της σχέσης, διαμερισμός διαστήματος τιμών και κατακερματισμού (αν ισότητα) καλύτερα - αν βέβαια η επιλογή αφορά τα ίδια γνωρίσματα
- Επιλογή περιοχής, τότε διαμερισμός διαστήματος τιμών καλύτερη
- Το **data skew** - ανομοιόμορφη κατανομή δεδομένων - πρόβλημα
Μια δυνατή λύση είναι η δειγματοληψία

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005
Ευαγγελία Πιτουρά 112

Διαμερισμός Δεδομένων

Διαστήματα Τιμών

Κατακερματισμός

Round Robin

Καλός για συνεχείς ισότητες, Ερωτήσεις περιοχής Ομαδοποίηση

Καλός για συνεχείς ισότητες

Καλός τρόπος για καταμερισμό φορτίου

Αρχιτεκτονικές διαμοιραζόμενου δίσκου και μνήμης λιγότερο ευαίσθητες στο διαμερισμό
Τίπο σημαντικό για τις αρχιτεκτονικές «Τίποτα Διαμοιραζόμενο»

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005
Ευαγγελία Πιτουρά 113

Παράλληλισμός Σειριακού κώδικα

- Διάσπαση, split
- Συνένωση, merge
- δίκτυο ροής δεδομένων (data flow network)

Βάσεις Δεδομένων II 2004-2005
Ευαγγελία Πιτουρά 114

Διαφορετικοί Τύποι Παραλληλισμού σε ΣΔΒΔ

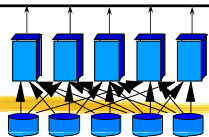
- ⊗ Παράλληλη εκτέλεση **μιας πράξης** (Intra-operator parallelism)
 - ☒ όλες οι μηχανές εργάζονται στην εκτέλεση μιας συγκεκριμένης πράξης (scan, sort, join)
- ⊗ Παράλληλη εκτέλεση **πολλών πράξεων** (Inter-operator parallelism)
 - ☒ κάθε πράξη μπορεί να εκτελείται ταυτόχρονα σε διαφορετικούς κόμβους (και χρήση σωληνωτής εκτέλεσης)
- ⊗ Παράλληλη εκτέλεση **ερωτήσεων** (Inter-query parallelism)
 - ☒ διαφορετικές ερωτήσεις εκτελούνται σε διαφορετικούς κόμβους

Θα επικεντρωθούμε στο πως μπορούμε να εκτελέσουμε παράλληλα μια πράξη (intra-operator parallelism)

Παράλληλη Σάρωση (Scan)

- ⊗ Σάρωση παράλληλα, μετά συγχώνευση
- ⊗ Μια επιλογή μπορεί να μην απαιτεί την προσπέλαση όλων των κόμβων στην περίπτωση του διαμερισμού διαστήματος ή κατακερματισμού.
- ⊗ Μπορούμε να διατηρούμε ευρετήρια σε κάθε κόμβο (για κάθε τμήμα δεδομένων).

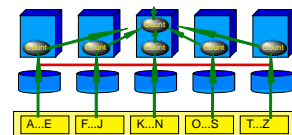
Παράλληλη Ταξινόμηση

- ⊗ Σημερινή απόδοση:
 - ☒ 8.5 Gb/minute, shared-nothing: Datamation benchmark in 2.41 secs (UCB students! <http://now.cs.berkeley.edu/NowSort/>)
- ⊗ Ιδέα: ταξινόμηση τοπικά και μετά συγχώνευση
- ⊗ Καλύτερη ιδέα
 - ☒ Παράλληλη σάρωση και ταυτόχρονος διαμερισμός σε διαστήματα τιμών
 - ☒ Ταξινόμηση των τιμών τοπικά (σε κάθε κόμβο)
 - ☒ Ως αποτέλεσμα τα δεδομένα είναι ταξινομημένα και διαμοιρασμένα σε διαστήματα τιμών
 - ☒ Πρόβλημα: skew! (ανομοιόμορφη κατανομή)
 - ☒ Λύση: "δειγματοληψία" των δεδομένων στην αρχή ώστε να καθοριστούν τα σημεία διάσπασης (splitting vector - διάνυσμα διαχωρισμού)

Παράλληλες Συναθροιστικές

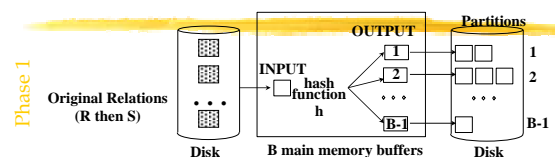
- ⊗ Για κάθε συναθροιστική συνάρτηση χρειάζεται μια διάσπαση (decomposition):
 - ☒ $count(S) = S \ count(s(i))$, το ίδιο για το $sum()$
 - ☒ $avg(S) = (S \ sum(s(i))) / S \ count(s(i))$
 - ☒ ΚΟΚ ...

Παράλληλες Συνενώσεις

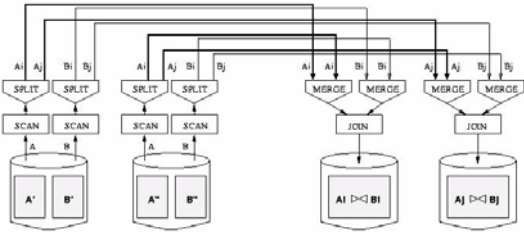
- ⊗ Εμφωλευμένος Βρόχος (Nested loop):
 - ☒ Κάθε εξωτερική πλειάδα πρέπει να συγκριθεί με κάθε εσωτερική πλειάδα με την οποία ίσως συνενώνεται
 - ☒ Εύκολο όταν έχουμε διαμοιρασμό διαστημάτων τιμών στο γνώρισμα που θα γίνει η συνένωση, δύσκολο αλλιώς
- ⊗ Συνένωση αφού γίνει ταξινόμηση Sort-Merge:
 - ☒ Η ταξινόμηση δίνει διαχωρισμό διαστημάτων.
 - ☒ Πρόβλημα αντιμετώπισης δύο μη ομοιόμορφων κατανομών

Παράλληλη συνένωση με κατακερματισμό

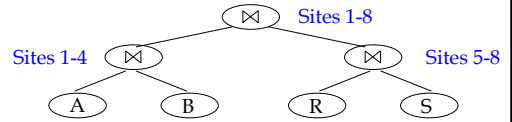
- ⊗ Στην πρώτη φάση, τα τμήματα κατανέμονται σε διαφορετικούς κόμβους:
 - ☒ Μια καλή συνάρτηση κατακερματισμού ώστε ομοιόμορφη κατανομή της δουλειάς
- ⊗ Συνένωση σε κάθε κόμβο

Δίκτυο Ροής για || Συνένωση

Παράλληλος Πλάνος Εκτέλεσης Ερώτησης

- ⌘ Σύνθετες ερωτήσεις: Inter-Operator παραλληλισμός
- ⊗ Σωλήνωση μεταξύ τελεστών:
 - ⊗ η ταξινόμηση και η πρώτη φάση της συνένωσης με κατακερματισμό μπλοκάρουν τη σωλήνωση
 - ⊗ Bushy (θαμνώδη δέντρα)

Παρατήρηση

⌘ Η βελτιστοποίηση παράλληλων πλάνων εκτέλεσης είναι δύσκολη

Παράλληλη βελτιστοποίηση ερωτήσεων

- ⌘ Κοινή Προσέγγιση: 2 φάσεις
- ⊗ Επιλογή του καλύτερου σειριακού πλάνου
- ⊗ Επέλεξε το βαθμό παραλληλισμού.
- ⌘ "Ανάθεσε" τελεστές (πράξεις) σε υπολογιστές
- ⊗ Δηλαδή, πρόσθεσε στο δέντρο εκτέλεσης πληροφορία για το που θα εκτελεστεί μια ερώτηση